

70 ГОДИНИ СПИСАНИЕ „БЪЛГАРСКИ ЕЗИК“

ВЛАДКО МУРДАРОВ

ИНСТИТУТ ЗА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК „ПРОФ. ЛЮБОМИР АНДРЕЙЧИН“
ПРИ БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

balgarskiezik@mail.bg

70 YEARS OF *BALGARSKI EZIK*

VLADKO MURDAROV

INSTITUTE FOR BULGARIAN LANGUAGE, BULGARIAN ACADEMY OF SCIENCE

balgarskiezik@mail.bg

През юни 1951 година Българската академия на науките организира съвместно с Министерството на народната просвета, Комитета за наука, изкуство и култура и Съюза на българските писатели Национална конференция по въпросите на българския правопис. На нея се взема решение Институтът за български език при БАН да започне да издава научнопопулярното списание „Български език“, предназначено за всички работещи в областта на културата, които имат жив интерес към въпросите на родния език.

Първата двойна книжка на списанието излиза още същата година и включва всички основни рубрики, които до голяма степен се запазват през годините. Публикувана е и програмата, по която то ще се развива.

Предвижда се в списанието да се разглеждат основно въпроси из областта на граматиката, речника, фонетиката, правописа, правоговора, историческия развой на българския език, както и общи теоретични въпроси за езика и неговия строеж и развой (с оглед на актуалните за българския език проблеми). Има идея да се представят взаимоотношенията на българския език с другите славянски езици; предвижда се по-специално обект на проучване да бъдат езикът и стилът на българските писатели. Очаква се и публикуване на критични оценки на езиковедското наследство у нас и в други страни (по въпроси, засягащи предимно българския език), както и рецензии и критики върху езиковедски трудове, а също и бележки за езика на съвременни български автори и издания. С оглед на това се планира и публикуването на библиографски преглед на публикациите по въпросите на българския език (излезли нови книги, статии, критики и рецензии).

Научнопопулярният характер на списанието изисква в него да се отдели голямо внимание на проблемите на езиковата култура – на правилността, яснотата, точността, чистотата и естествеността на речта, като редакцията поема и ангажимента да отговаря на въпроси, зададени от читателите. Така чрез рубриката за езикова култура списанието постепенно се превръща в трибуна за дискутиране на актуални проблеми на българския език. В духа на традициите на изданието постоянната рубрика „Езикова култура“ се поддържа и до днес. В нея се разясняват различни въпроси на употребата на езиковите средства, които предизвикват колебания, като обясненията се илюстрират с достатъчно примери и се дават обосновани препоръки с цел повишаване на езиковата култура.

Схемата, по която се организират публикуваните материали, предполага включване на статии по по-обхватни въпроси, както и научни съобщения, посветени на по-конкретни езиковедски проблеми. Това деление продължава да действа през цялото време на съществуването на списанието, като често в него се публикуват и материали по дискуссионни въпроси, предполагащи различни мнения. Понастоящем се поддържат следните рубрики: *Статии, Научни съобщения, Езикова култура, Рецензии и обзори, Хроника, Годшнини и юбилеи.*

С годините сп. „Български език“ се утвърждава като едно от най-авторитетните академични издания, което има огромен принос за разпространението на резултатите от всеотрасловото проучване на българския език като славянски, балкански и европейски – на неговата история, диалектно многообразие и съвременно състояние, на типологичните му сходства с други езици.

Първоначално изданието се списва основно от учените от Института за български език, но постепенно броят на авторите от висшите училища и от другите изследователски центрове значително се увеличава – тук публикуват свои приноси учени от Кирило-Методиевския научен център, Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, Югозападния университет „Неофит Рилски“, Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“, Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“ и др. В списанието през годините представят своите дирения и много чуждестранни българисти. При това като автори се включват както утвърдени учени, така и много млади езиковеди, които правят своите първи стъпки в науката. Така на страниците на „Български език“ намират място най-стойностните проучвания в областта на съвременното българско езикознание – резултат от прилагането на различни методологически подходи; застъпва се широк спектър от теми, които отразяват разностранните интереси на езиковедите и задълбочените им търсения.

Като запазва приетата традиционна структура, през последните двадесетина години изданието прилага тематичния принцип при съставянето на отделните броеве. Това, от една страна, ясно демонстрира връзката между отделните публикации, а от друга, съществено улеснява читателите да намерят отговори по много от проблемите, които ги интересуват, тъй като техните интереси обикновено са фокусирани.

В първата редакционна колегия участват най-авторитетните по онова време български езиковеди, а отговорен редактор е чл.-кор. проф. д-р Любомир Андрейчин. Той продължава да води списанието до смъртта си през 1975 г. и утвърждава неговия облик, който почти не се променя. За кратко време списанието се ръководи от проф. д-р Кирил Мирчев, а след него главен редактор става акад. Владимир Георгиев. Това продължава до смъртта му през 1986 г., когато чл.-кор. проф. д-р Валентин Станков поема този пост до кончината си през 2003 г. Следващият главен редактор на списанието е проф. д.ф.н. Владко Мурдаров до пенсионирането му през 2016 г. От този момент до днес главен редактор е доц. д-р Татяна Александрова.

Редакционната колегия на списанието се променя във времето, като от 1997 г. към нея се добавя и редакционен съвет, в който са включени авторитетни чуждестранни българисти. От 2017 г. то има международна редакционна колегия, съставена от български и чуждестранни учени от различни поколения, които работят в областта на българското и славянското езикознание.

Благодарение на всеотдайната и упорита работа на всички главни редактори и членове на редакционната колегия днес „Български език“ е едно от най-престижните издания във всички области на езиковедската българистика, както и в областта на общото и славянското езикознание, теоретичната и приложната лингвистика. В него се представят резултатите от граматични, лексикални, диалектоложки, етимологични, ономастични, етнолингвистични, социоллингвистични и съпоставителни изследвания на уникалния българския език в неговите исторически установени и съвременни форми.

От 2007 г. наред със своите четири книжки годишно списание „Български език“ започва да издава и отделно приложение, което включва по-обемни изследвания, свързани с важни годишнини, с приноса на големи учени и тяхната роля за развитието на българското езикознание; резултати от пространни езиковедски проучвания и материали от научни форуми. Задълбочените разработки, включени в приложенията, осветляват както днешните обществени нагласи към езика като съществен елемент на българската национална идентичност, така и реакциите спрямо промените в него – това е само една част от актуалните въпроси, от които се интересува съвременното българско общество.

„Български език“ се разпространява в много изследователски и университетски центрове по света и се реферира и индексира в редица бази данни с научна информация. Списанието е включено в листата на ERIH PLUS (списък на Европейската научна фондация в Страсбург на издаваните по света списания в областта на хуманитарните науки). Реферирано е и е индексирано още в лингвистичната библиография BRIL, в Slavic Humanities Index, в италианската Национална агенция за оценка на университети и изследователски институти ANVUR, в Информационната матрица за анализ на списания MIAR, в базата данни на Асоциацията за модерни езици MLA, в EBSCOhost, в CEEOL и др.

През 2021 г. „Български език“ отбелязва своя 70-годишен юбилей. През целия период на съществуване на списанието редакционният екип се ръководи от стремежа да се публикуват приносни научни изследвания в тематичния обхват на изданието и да се поддържа интересът на обществото към науката за българския език.

На прага на своето осмо десетилетие „Български език“ продължава традицията на списване, като същевременно се обновява, за да следва високите стандарти за научна периодика. Изданието се придържа към строги научни критерии за подбор на оригинални, непубликувани на друго място статии чрез процедура за анонимно рецензиране, към добрите издателски практики и международно утвърдените правила за етично поведение и предоставя свободен онлайн достъп до пълните текстове на всички публикации. То е едно от най-влиятелните списания у нас в сферата на хуманитаристиката, което се ползва с висок престиж сред академичната общност в България и в чужбина. Тук са отпечатани едни от най-приносните изследвания на българския език, които продължават да се цитират от поколения езиковеди. Това е най-пълното, комплексно и тематично най-богато периодично издание в областта на езиковедската българистика, което активно допринася за формиране на националната езикова политика, за повишаване на езиковата култура на обществото и за поддържане на интереса към езиковата проблематика.

✉ Проф. д.ф.н. Владко Мурдаров
Институт за български език „Проф. Л. Андрейчин“
Българска академия на науките
бул. „Шипченски проход“ 52, бл. 17, 1113 София, България

✉ Prof. Vladko Murdarov, DSc
Institute for Bulgarian Language, Bulgarian Academy of Sciences
52 Shipchenski prohod, Bl. 17, 1113 Sofia, Bulgaria